

zápisník 1960

časopis pro politiku a kulturu • listopad-prosinec

PRESIDENT KENNEDY

Ferdinand Peroutka

V amerických prezidentských volbách zvítězil muž, který . . . Nyní si uvědomujeme, že je to složitější, než aby to bylo možno vměstnat do jedné věty. Řekněme nejdříve, že byl zvolen kandidát, který patří k větší straně. Který dále patří k straně, která má menší pověst konservativnosti. Také možno pokládat za fakt, že byl zvolen muž, který mluvil rozhodněji, snad i jasněji. Další fakt je, že byl zvolen nepatrnou většinou, která neobnáší ani půl procenta hlasů. Byly to dramatické volby, poněvadž vítězný kandidát, demokratický senátor John F. Kennedy, dovedl, aspoň v některých, vzbudit dojem, že žijeme v rozhodující době, kdy Amerika a celý svět se setkávají se svým osudem. Pronášel jasně výzvy, na něž americké voličstvo ne zcela jasně odpovědělo, jistě ne tak jasně, jako kdysi odpovědělo Franklinu Rooseveltovi v dobách hospodářské krise a potom války. Dalo Kennedymu politický mandát, ale zároveň ho postavilo pod kontrolu značné a vlivné opozice. Přes to Kennedy bude moci vykonat, co je schopen vykonat odhodlaný muž v úřadě amerického prezidenta, který dává větší možnosti než prezidentský úřad dává jiným mužům v jiných zemích.

Jeho protikandidát, vice-president Richard Nixon, začínal, jak sám uznával, z nižší pozice, ja kandidátem minoritní strany. Kdykoli v posledních desetiletích republikánská a demokratická strana byly prostě postaveny proti sobě jako strana proti straně, republikáni se ukázali neschopnými překonat svého soupeře ve volbách. Cestu k vítězství si otevřeli jen tam, kde postavili zřejmě lepšího muže proti zřejmě horšímu, nebo když v jejich čelo se postavil Dwight Eisenhower, s jehož popularitou nikdo nemohl soutěžit. Měl tedy Richard Nixon menší objektivní síly za sebou a větší proti sobě. Mimo jiné, komukoli je nesnadno čelit organizační síle dělnických odborových organizací, které se prohlásily pro Kennedyho. Nixon si počínal, jak kandidát minoritní strany si nepochybně musí počínat: vyzýval voliče, aby zapomněli na strany, aby nevolili jako republikáni nebo demokraté, nýbrž jako Američané. Takový apel se obvykle setkává s překážkami, neboť v normálních dobách straník zřídka je ochoten zapomenout, že je straník. Jen ve velkých krizích, a i tehdy jen pod vedením velkého muže hranice stran se stávají bezvýznamnými. Avšak, kdežto samým základem Kennedyho volební kampaně byla výzva, aby Amerika znovu se rozmyslela, poněvadž její prestiž ve světě se zdá ohrožena, podstatnou součástí Nixonovy kampaně bylo ujištění, že není žádná krise v postavení Ameriky. Tím, jak se musí

OBSAH:

Ferdinand Peroutka:

President Kennedy

* * *

Dvě balady o víně

Dr. Jaroslav Jira:

Naše umění a Paříž

Jaroslav Dresler:

Nový svědek žaloby

Petr Silovecký:

Zápas o člověka

Poznámky:

Otevřené příležitosti — Profily — Román o Janu Masarykovi — Poleniika s Demetzem — Bohuslav Martinů — O svobodu vědy — O jednotu církví — Naším čtenářům